

PROSJEKT PURA: “VANNOMRÅDE BUNNEFJORDEN MED ÅRUNGEN- OG GJERSJØVASSDRAGET”

- Møtegruppe:** Temagruppe Biologi/limnologi
- Til stede:** Knut Bjørnskau, Ski kommune, møteleder
 Anna Lena Beschorner, Oslo kommune
 Terje Wivestad, Fylkesmannen i Oslo og Akershus, miljøvernadv. fra kl. 12.15
 Lars Buhler, Ås kommune
 Andrew Michael Bennett, Nesodden kommune
 Linda Malm Schmidt, Frogn kommune
 Anne-Marie Holtet, Ski kommune
 Randi Aamodt, Oppegård kommune
 Anita Borge, prosjektleder PURA
- Øivind Løvstad, Limno-Consult, sak 5
 Helge Kiland og Kristine Våge, Faun, sak 5-8
- Forfall:** Ola Rosing Eide, Statens vegvesen
 Anja Celine Winger, Fylkeskommunen
 Lars Martin Julseth, Landbrukskontoret
- Møteleder:** Knut Bjørnskau
- Møtested:** Møterom innenfor kantina, Teglveien 18, Drømtorp, Ski
- Møtetid:** 07.03.2016 kl. 11.30-14.30
- Neste møte:** 19.05.2016 kl. 11.30-11.00, Ås kommune. Lars finner møtelokale.
- Referent:** Randi Aamodt

Sak nr.	Tema	Vedtak / oppfølging	Ansv.
1	Referat fra forrige møte 27.10.2015	En liten feil i forrige møtes referat rettes opp. Referatet godkjennes og legges ut på www.pura.no	Anita

2	Årsrapport 2015, avholdt møte med NIVA 17.02.2016	Årsrapport for vannkvalitetsovervåking: Dagens opplegg beholdes mer eller mindre for 2015, så bestemmer vi vi lesten videre med et møte i temagruppe Biologi/limnologi mot slutten av året. NIVA deltar på dette møtet. Resultatene fra Agricat-kjøringen er nylig oversendt fra NIBIO. Agricat-kjøringen er avhengig av data fra Landbruksdirektoratet. Utkast til rapport fra NIVA leveres fredag 18. mars.	alle
3	Status videre overvåking, oppstartsmøte med Faun og NIVA 3. februar	Oppstartsmøte mellom PURA, Faun og NIVA ble holdt 3. februar. Se referat på PURAs hjemmeside . Kostnadsfordelingsnøkkelen: Forslag til fordeling av kostnader mellom kommunene ut fra antall prøvetakingspunkter ble delt ut. Prøvetakingspunkter: 29 bekker/elver og 8 innsjøer. Alle gir tilbakemelding innen 10. mars på antallet for sin kommune. PURA lager et notat til rådmennene der det informeres om nye aktører innen vannkvalitetsovervåking og fordeling av kostnadene mellom kommunene.	alle Anita
4	Østensjøvann: Status prosjekt overvann/erosjons-sikring; samarbeid mellom landbruket og Ski kommune	Erosjonssikring skal planlegges og gjennomføres for Skibekken/Finstadbekken. Ski har engasjert flere konsulenter for å utrede blant annet dette. Tre rapporter kommer i løpet av mars. Konklusjoner herfra blir grunnlag for det videre samarbeidet med bøndene om tiltak. PURA har tatt initiativet til dette samarbeidet. Ski redegjør for status for videre arbeid i Skibekken/Finstadbekken på neste møte. Det ble en diskusjon om tilførselsbekkene til Østensjøvann og hva som kan gjøres der. Ås skal kartlegge og dokumentere utover våren. Det finnes muligens en beregning for vannføring i Bølstadbekken, Ås sjekker ut dette.	Knut Anita Lars Martin Lars
5	Østensjøvann: Rapport om eutrofiering og økt fokus på miljøgifter. Presentasjon ved Øyvind Løvstad, Limno-Consult.	Rapporten hadde frist 1. mars 2016 og ble derfor sendt til møtedeltakerne i etterkant av innkallingen. Løvstad redegjorde: Det er ikke bare spørsmål om «ren» eutrofiering lenger. Det er mange flere virkningstyper, blant annet pga. nedbyggingen av vassdragene. Humus har økt mye de siste årene av flere grunner. Mere partikler pga. erosjon. Mer salter og giftige metaller tilføres vassdragene. Det er også mye fosfor og metaller bundet til partikler og humus. Alt i alt blir det store endringer i økosystemet. Løvstad har under utarbeidelse en metode for å prøve å finne ut hvor mye hver enkelt faktor bidrar. Tester tyder på at det i en del tilfeller ikke er fosfor som er bestemmende for hvilke alger som vokser, men derimot giftvirkninger. Når fosforinnholdet blir høyt, øker konduktiviteten, og det skjer en eutrofiering i kombinasjon med giftvirkning. Gruppa gir innspill til rapporten til Anita, som sammenfatter disse. Frist 15.03.2016.	alle alle

6	Status leirelvprosjektet i vannområde Øyeren – behov for nye vanntyper i klassifiseringssystemet	Terje Wivestad redegjorde. Leirelver/bekker inneholder mye leirpartikler. Det innebærer mer tilslamming og mer tilførsel av næringsstoffer, og mindre lys. Spørsmålet er om klassifiseringssystemet man bruker på ikke-leirpåvirkede elver også kan brukes på disse elvene. Det har vært gjennomført undersøkelser med kjemiske parametere, bunndyr og begroingsalger i vannområde Øyeren. Man har også sett på praksis i andre EU-land: Sverige, Danmark, Tyskland, og benyttet et demonstrasjonsfelt i Østfold. Konklusjonen er: Klassifiseringssystemet kan brukes, klassegrensene må endres for begroingsalger, men ikke for bunndyr. M-dir kom nylig med en liten justering av klassifiseringsveilederen. En gjennomgang av hele klassifiseringssystemet og veilederen ventes fra M-dir i løpet av 2017. Håkon Borch, NIBIO, arbeider med prosjektet, også Jim Bogen, NVE.	
7	Status arbeid i regi av Fagrådet	Fagrådet skal ha et møte med M-dir 18. mars, blant annet om overvåking, foraminiferundersøkelser, miljøgifter, Ferrybox, mikroplast, kartlegging av naturtyper i indre Oslofjord. Deltakere: De tre lederne av vannområdene, UiO, fylkesmennene, M-dir, Fagrådet. Resultatet av møtet blir tatt som sak på neste møte.	Knut
8	Status avrenning fra kunstgress, blant annet i Nesodden	Knut redegjorde kort. Problemet er tilførsel av mikroplast til vassdragene og fjorden. Anja hos Akershus fylkeskommune sitter inn i prosjektet "Ren kystlinje", der dette er et av fokusområdene. Temagruppen følger opp dette arbeidet.	alle
9	Ny jernbanetrase østre linje og konsekvenser Østensjøvann – PURAs uttalelse 15.12.2015	Anita orienterte om innholdet i uttalelsen, som har vært på høring hos og sendt i kopi til prosjektgruppen, temagruppe Landbruk og temagruppe Biologi/limnologi.	Anita
10	Regulering ny E18 Retvedt-Vinterbro er lagt ut på høring med frist 15.april	PURA har bedt om et møte med SVV etter påske. Her stiller i tillegg til Anita Knut fra Ski og Lars fra Ås. Vannområde Morsa deltar også. Blant annet må flomavrenning og arealbruk synliggjøres bedre i plandokumentene.	Anita Knut Lars
11	Prosjekt fekal kildesporing i Oppegård kommune	Randi redegjorde for Oppegårds planer. Adam Paruchs foredrag på Tekna-kurs i Trondheim i januar 2016 var sendt ut i forkant. Det beskrev resultater fra Bergen, Trondheim og Oppegård. Paruch har målt de fem Gjersjøbekkene fra november 2014 og skal fortsette ut 2017, det tas nå prøver hvert kvartal. Det ble i januar 2016 bevilget 50.000 til PURA fra Østfold fylkeskommune til å ta prøver i Kolbotnbekkene. Det var oppgitt av prøvene skulle tas om «vinteren 2016», og de første prøvene tas i mars eller tidlig i april, men det skal tas prøver også på våren og sommeren.	Randi

		<p>Oppstart av prosjektet ble litt utsatt pga. sykdom. 50.000 holder bare til ca. 10 prøver, så det er ikke tilstrekkelig. Oppegård skal også ta en del prøver i tre av Gjersjøbekkene: Greverudbekken, Tussebekken og Kantorbekken, i forbindelse med at NIBIO tar prøver i disse bekkene. Oppegård tar prøver samme dager som NIBIO, men lengre opp i løpene. Oppegård tar også prøver under «omvendte» nedbørsforhold enn da NIBIO tar prøvene, både oppe og nede i løpene. På den måten prøver man å få et visst bilde av både kildene og variasjonen. Det analyseres på fekal forurensning fra 1) mennesker, 2) hester og 3) andre dyr. Hele prosjektet er anslått til 150.000 kroner. Det tas også supplerende prøver som sendes Eurofins for analyse av E.coli, fosfor og evt. andre parametere.</p> <p>Anna-Lena redegjorde for forsøk med tilsvarende metode fra Oslo kommune. Oslo har kjørt prosjektet ett helt år. De har funnet at det er mer tilførsel fra mennesker om vinteren enn om sommeren. De tenker å bruke metoden videre der de ikke finner noe med ordinær kildeoppsporing. Deres erfaring er at vinteren i praksis er tørrværsavrenning, selv om det snør.</p> <p>Hva tror gruppa om metodens relevans for de andre kommuner i PURA? Er det Oppegård finner interessant også for de andre? Knut mente ja. Et eksempel fra Morsa viser at det fra 2008 ikke er noen signifikant bedring i bekkene på bakterier. Samtidig er det gjort en hel rekke tiltak. Det tyder på at det er annen type avrenning som også er kilde. Anne-Marie mente at det er veldig viktig å velge riktig tidspunkt for prøvetaking, blant annet i forhold til klima. Er det ved tørrvær eller nedbør? Oppegård skal måle ved ulike nedbørsforhold og ved flere årstider: vinter, vår og sommer. Hvor mange prøver Oppegård vil ta kommer an på resultatene. Oppegård skal også gjøre kildeoppsporing samtidig og etterpå.</p>	
12	Eventuelt	Ingen saker	